

מדינת ישראל

נגיד בנק ישראל

שר האוצר

י"א' בכסלו התשע"ב
7 בדצמבר 2011
תק. 2011-37415

לכבוד:

מר דוד זקן, המפקח על הבנקים
גב' עודדה פריץ, סגנית למפקח על הבנקים, בנק ישראל
ד"ר שלומי פריזט, כלכלן ראשי, רשות ההגבלים העסקיים
מר אייל אפשטיין, סגן בכיר לממונה על התקציבים, משרד האוצר
מר ערן היימר, סגן בכיר לחשבת הכללית, משרד האוצר
עו"ד רני נויבואר, מחלקת ייעוץ וחקיקה, משרד המשפטים
מר מוריס דורפמן, כלכלן בכיר, המועצה הלאומית לכלכלה

צוות לבחינת הגברת התחרותיות בענף הבנקאות - כתב מינוי

רקע

פעילות הבנקים מהווה רכיב מרכזי בפעולתה התקינה של הכלכלה על כל רבדיה. ליבת הפעילות של מערכת הבנקאות היא פעילות התיווך הפיננסי, קרי: נטילת פיקדונות מהציבור המעוניין לקבל ריבית בתמורה לשימוש בכספו, והלוואת כספי הפיקדונות למי שמעוניינים לבצע שימוש בכסף למטרות שונות בתמורה לתשלום ריבית. מרכזיותה של המערכת בפעילות הפיננסית בישראל מקנה משנה חשיבות לתמיכתה בפעילות הכלכלית – הריאלית והפיננסית כאחת. סך הנכסים של התאגידים הבנקאיים הסתכם בשנת 2010 בכ-1.12 טריליוני ₪ (כ-138% מהתמ"ג), מתוכם כ-773 מיליארד ₪ אשראי לציבור. סך פיקדונות הציבור בסוף שנת 2010 הסתכמו בכ-847 מיליארד ₪¹. ראוי לציין, כי המערכת הבנקאית בישראל אופיינה, בשנים האחרונות, ביציבות – עובדה שאין להקל בה ראש לאור המשבר הפיננסי הגלובלי והמאורעות הפוקדים בימים אלו את כלכלות העולם.

לאור מרכזיות המערכת הבנקאית במשק הישראלי, תופעות כגון היעדר תחרות, היעדר תחרותיות ואי-יעילות במערכת הבנקאית, עשויות לגרום עלויות כבדות המושגות על הציבור. עלויות אלה, יכול שיושגו על הציבור במישרין, כלקוחות הבנקים, וכן, בעקיפין, כלקוחות של חברות שונות שהן עצמן לקוחות הבנקים.

הוועדה לשינוי כלכלי-חברתי בראשות פרופ' מנואל טרכטנברג בחנה את הגורמים השונים המשפיעים על יוקר המחיה בישראל בשנים האחרונות. במסגרת עבודתה, ערכה ועדת המשנה לנושא יוקר המחיה והתחרותיות, ניתוח של מספר ענפים מרכזיים במשק שבהם קיימים לכאורה כשלים וחסמי תחרות משמעותיים, המהווים דוגמאות לצורך הממשי בעידוד התחרות במשק הישראלי. בין היתר, בחנה הוועדה את ענף הבנקאות בישראל.

הוועדה, אשר הגישה המלצותיה לממשלה ביום 3 באוקטובר 2011, מצאה כי מערכת הבנקאות בישראל ריכוזית למדי; ריכוזיות הענף באה לידי ביטוי בעובדה שחמש קבוצות בנקאיות עיקריות שולטות ב-93% מהנכסים בענף, ובכך ששני הבנקים הגדולים מחזיקים ב-57% מהנכסים כאמור. נראה כי יחסי כוחות אלה נשמרו לאורך שנים רבות². בצד זאת, עלה חשש לכך שהריכוזיות במערכת הבנקאות מובילה לפגיעה ברמת התחרות ולגביית מחיר הגבוה מהמחיר התחרותי במקטעי פעילות שונים. אף שהדבר אינו מתבטא ברווחים גבוהים במערכת הבנקאית בהשוואה בינלאומית, נטען בדו"ח הוועדה לשינוי כלכלי-חברתי כי היעדר התחרותיות בענף הבנקאות בישראל מאפשר לשמור על רמת מחירים גבוהה יחסית בענף זה. וכן, גורמים כגון מורכבות המוצר הבנקאי, הקושי באיסוף מידע

¹ מערכת הבנקאות בישראל, סקירה שנתית 2010 (בנק ישראל)

² מערכת הבנקאות בישראל, סקירה שנתית 2010 (בנק ישראל)

השוואתי על ידי הלקוחות והמידע הא-סימטרי בין הבנקים באשר להיסטוריית האשראי של הלקוח, עלולים לפעול להפחתת עוצמת התחרות בין הבנקים.

בטווח הארוך, שימור הלחץ התחרותי בענפי המשק הוא רכיב מרכזי וחשוב בהפחתת יוקר המחיה. לשם כך, נדרשים הממשלה וגופי הפיקוח השונים לאפשר דינמיקה תחרותית בענפי המשק, ביניהם בענף הבנקאות, כל זאת, תוך שמירה על חוסנה של המערכת הבנקאית בישראל, לטובת ציבור המפקידים והמשק בכללותו.

לפיכך, אנו מקימים בזאת צוות לבחינת הגברת התחרותיות בענף הבנקאות בישראל, וממנים את המפקח על הבנקים בבנק ישראל, מר דוד זקן, לעמוד בראש הצוות. כמו כן אנו ממנים את סגנית המפקח על הבנקים, סגן הממונה על התקציבים במשרד האוצר, סגן החשבת הכללית במשרד האוצר, הכלכלן הראשי ברשות ההגבלים העסקיים, נציגת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה ונציג המועצה הלאומית לכלכלה (או מי מטעמם) לחברים בצוות.

מטרת הצוות

הצוות יבחן וימליץ על אמצעים ומהלכים שונים להגברת התחרותיות בשוק הבנקאות הישראלי. הצוות יתן דעתו לאמצעים שונים לפישוט המוצר הבנקאי, להעצמת כוח המיקוח של הלקוחות ולשיפור ושכלול תחום שירות נתוני האשראי, במגזר משקי הבית והעסקים הקטנים.

סדרי עבודה

הצוות יקבע את סדרי עבודתו וכן, יתייעץ וישמע גורמים רלוונטיים לנושא, לפי שיקול דעתו. נוסף על חבריו הקבועים, הצוות רשאי לזמן לדיונויו מוזמנים שונים, ככל שימצא לנכון. הצוות יגיש את המלצותיו לשר האוצר ולנגיד בנק ישראל בתוך 120 יום ממועד הקמתו.

אנו מודים לכם מראש על שיתוף הפעולה ועל הסכמתכם לקחת חלק בצוות חשוב זה.

בכבוד רב,

2017

פרופ' סטנלי פישר
נגיד בנק ישראל

ד"ר יובל שטייניץ
שר האוצר

מדינת ישראל

נגיד בנק ישראל

שר האוצר

ז' בסיון התשע"ב
28 במאי 2012
שר. 2012-3947

לכבוד:
מר גיל כהן
מנהל החוב הממשלתי, משרד האוצר

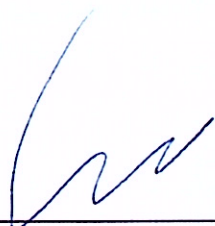
הנדון: צוות לבחינת הגברת התחרותיות בענף הבנקאות - עדכון כתב מינוי
כתב מינוי מיום 7/12/2011

בהתייחס לכתב המינוי שבסימוכין, הרינו למנותך כחבר הצוות לבחינת הגברת התחרותיות בענף הבנקאות במקום מר ערן היימר.

בכבוד רב,

נ.ס.ג.

פרופי סטנלי פישר
נגיד בנק ישראל

ד"ר יובל שטייניץ
שר האוצר

העתק:
חברי הצוות